

PARTISIPP

Vi har to partisipp-former av verbene på norsk: *presens partisipp* og *perfektum partisipp*.

Presens partisipp: Han er alltid smilende.
Perfektum partisipp: Bilen er mye brukt.

Presens partisipp

Vi lager presens partisipp med *-(e)nde*:

å smile → smilende
å gå → gående

Presens partisipp forteller at noen gjør noe:

En smilende gutt = En gutt som smiler
Han kom syklende. = Han syklet da han kom.

Det er ganske vanlig å bruke presens partisipp som adjektiv for å beskrive personer eller fortelle hvilken effekt en person eller ting har.

En smilende gutt (Gutten er alltid glad)
Naboen er irriterende (Naboen lager irritasjon)
En sjokkerende nyhet (Jeg blir sjokkert av nyheten)

Dette er ikke så vanlig med andre verb. Da foretrekker vi å bruke vanlig presens eller preteritum, eller vi bruker en som-setning. I disse eksemplene betyr stjerne (*) at setningen ikke er så god.

* Han er syklende. → Han sykler.
* Jeg så en lesende mann. → Jeg så en mann som leste.

Etter å *bli* er det vanlig å bruke presens partisipp av disse verbene: å stå, å ligge og å sitte. Denne konstruksjonen forteller at personen fortsetter å så/ligge/sitte:

Han ble stående å tenke på det hun sa.
Bøkene ble liggende på bordet fordi jeg glemte å rydde.
Bare bli sittende. Jeg kommer snart tilbake.

Det er også vanlig å bruke presens partisipp av verb som viser bevegelse (gå, kjøre, sykle, løpe, hoppe...) etter *å komme*:

Han kom gående mot meg.
Der kommer Lise løpende.

Perfektum partisipp

Perfektum partisipp er verbets form i perfektum uten *har*.

En brukt sykkel.
Denne boka er godt skrevet.

Vi bruker perfektum partisipp til å lage passiv. Du kan lese om det i dokumentet «Passiv».

Vi kan også bruke perfektum partisipp som et adjektiv. Når partisippet står foran et substantiv i plural, må vi bruke plural av partisippet også. Vi må også bruke plural i bestemt form.

En brukt jakke – brukte jakker – den brukte jakken – de brukte jakkene

Vi bruker ikke plural når partisippet står etter substantivet:

Jakken er brukt. → Jakkene er brukt.
Boka er godt srevet. → Bøkene er godt skrevet.

Plural av perfektum partisipp

Vi lager vanligvis plural med *-e*:

En brukt jakke – to brukte jakker

Verb som slutter på *-et* i perfektum, har to alternative former i plural av partisippet: *-ete* eller *-ede*.

En vasket bil – to vaskete biler / to vaskede biler

Uregelrette verb med *-et* i perfektum har *-ne* i plural:

Ei skrevet bok – to skrevne bøker
En frosset kylling – to frosne kyllinger